

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus VII. Qualiter cesset potestas Arbitri?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

ipfas dixerint, *filias quidem exheredare deberet, uxorem verò à se removere*) super hoc consultus Innoc. III. respondit) juramentum Quintavallis licitum fuisse, *sed mandatum mulierum illicitum*, ac proinde ipsis injungendum esse; ut revocent mandatum; alioquin denuntiandum, quòd Quintavallis ad mandati ejus observationem non teneatur. Secunda verò pars de sententia Arbitratoris constat ex *L. Societatem 76. §. Arbitrorum. ff. pro Socio*. Ex dicto *c. Quintavallis* colliges, compromitti posse pro satisfactione injuriæ in partem læsam, quòd standum sit ejus arbitrio, modò non mandet illicita; nam arbitrium, aut mandatum, præstandi illicita, seu quæ honestè observari non possunt, est ipsò jure nullum, nec ullam obligationem parit. Ratio sumitur ex *c. Veniens 16. de jurejur.* ubi talis casus propositus, & ab Innoc. III. sic resolutus est: A. verbis contenderat, cum M. pluribus vicissim illatis convitijs, & cum exinde gravis inimicitia orta esset, quidam se pacis constituendæ causâ interponentes suggererunt A. ut pro satisfactione, Venetorum Civium quorundam mandato se obediendum juraret, quòd ipse fecit ex confidentia, seu bona fiducia, ratus non se aliquid commississe, ob quod grave quidpiam imponendum sibi esset: sed Cives illi præceperunt A, ut Ducis Veneti Curiam nunquam intraret, nisi cum omnes per generale edictum ad Curiam vocarentur. Verùm A, qui Ducis Consiliarius erat, & multarum Ecclesiarum Advocatus, quibus ipse in judicio patrocinium præstare obligabatur, tale juramentum nunquam edidisset, si ejusmodi mandatum suæ obligationi contrarium suspicatus esset.

Hac re cognitâ Innoc. III. mandavit Patriarchæ Grandensi, si posterius istud juramentum priori licitè edito cognòrit esse contrarium, ut Apostolica auctoritate declaret, *non servandum esse*.

2768. Præter hæc not. 1. à *Judice reductionis*, qui ut Vir bonus arbitratus est, sive approbando laudum Arbitratoris, licitè appellari, quia pronuntians *super causa reductionis* est verè Judex ordinarius, ut dictum est; ab hoc autem rectè appellatur, & peti potest usque ad 30. annos; Gail. *l. 1. observ. 150. à n. 2.* Reductio autem

Tom. I.

petenda est coram Judice ordinario non Arbitratoris, sed eo, coram quo aliàs agendum fuisset, si compromissum factum non esset.

Not. 2. quòd, quando in aliqua causa compromittitur in *Clericum, & Laicum simul*, & eorum laudum petitur reduci ad arbitrium boni Viri, verius sit, ad eundem esse Episcopum, Judicem Clerici, & non ad Judicem Laici, juxta Barb. *h. t. in c. 9. n. 5.* quamvis aliud dicendum esse censet de appellatione, cum res est profana. Not. 3. Reductionem à dato arbitrio ad arbitrium boni Viri peti posse non tantum intra decem dies, sed tringinta annos à dato arbitrio; nam jus petendi reductionem ad arbitrium boni Viri, est *personale*, quod non præscribitur nisi 30. annis, *L. sicut C. de præscript. 30. vel 40. annorum V. n. 2793.*

Dices: *L. penult. C. h. t.* statuitur tempus *decem dierum* ad reclamandum à sententia Arbitri; & cum distinctione ad reclamandum à sententia Arbitri *electi ex compromisso C. à sententia arbitratois*, N. nam de illo; non autem isto, loquitur lex citata. Ita Gail. *l. 1. observ. 150. n. 2.* Maranta *p. 6. ad appellat. à num. 112.*

2769.

ARTICULUS VII.

Qualiter cesset potestas Arbitri?

REsp. potestatem Arbitri cessare 1. ipsius morte; vel etiam unius, re adhuc integra, si plures sint electi, per *num. 2759.* ut colligitur ex *L. 35. ff. de Rescriptis, qui arbitrium*; & *c. Uno 42. de offic. deleg.* ubi dicitur: si unus ex Judicibus delegatis, vel Arbitris vitâ excesserit, etiam aliorum officium expirat: nisi in delegatione, vel compromisso clausula adjecta sit, *si non ambo, aut si non omnes &c.* vel res non amplius sit integra (ut supra dictum est) sed judicium agitari cceptum: tum enim unius morte non extinguitur jurisdictio aliorum, *cit. c. licet*, & notat gloss. hic *verb. delegatorum*. Tertio, si unus alteri vices suas commiserit, illo mortuo jurisdictio manet, etiamsi res integra sit *c. quamvis, 6. h. t.* Quarto, si delegatio facta sit intuitu dignitatis: quia morte delegati non extinguitur; sed ad successorem transit *c. quoniam, 14. h. t.*

2770.

Nn nn 2

Hoc

Hoc amplia, ut doctrina tradita procedat, si alter Judicium judicandi potestate privatus sit, ut quia infamis redditus est juris infamiâ, uti colligitur ex c. *sciscitatus*, 14. de *rescript.* & docet gloss. *cit.* vel si ob crimen à dignitate, quam habet, per sententiam depositus, sicuti dixi in *cit. c. quoniam*, & c. *licet*. Secundò potestas Arbitri cessat morte alterutrius compromittentium; nisi in compromisso utrinque facta sit mentio hæredum per c. *ex parte*, 10. *h. t.* Nam cum Canonici Ecclesiæ S. Cuniberti in discordia elegerent, alij quidem Henricum de Juliaco, alij verò Conradum de Lombardia: duo isti curarunt compromissum fieri in Archiepisc. Coloniensem: Is causæ meritis diligenter auditis, ac perspectis, diem partibus designavit ad sententiam definitivam ferendam. Interea autem moritur Henricus; quo audito Archiepiscopus prohibuit Canonicis, ne pendente suâ sententiâ, ad aliam electionem procederent: sed aliqui non obtemperantes Beatum Canonicum Coloniensem elegerunt. Igitur cum die constituto in præsentia partium compromittentium sententia ferri deberet, Beatus ille electus venit, & allegavit ulterius procedendum non esse; cum per Henrici mortem compromissum finitum fuerit. Super hac re consultus Honorius III. respondit; tametsi compromissum morte Henrici finitum fuerit, tamen de prioris electionis meritis cognosci prius oportuisse, quàm procederetur ad secundam: quandoquidem, si Conrado superstiti jus competat ex electione, satis constat, posteriorem penitus non valere.

2771. Tertiò, finito tempore, ad quod Arbitrator constitutus est, L. 1. *C. de Recept. arbitr.* quartò, finitâ causâ, & latâ sententiâ, L. 19. *cum seq. de Recept. arbitr. c. 11. h. t.* Nam, cum inter Episcopos Beltrensem, & Beltvenensem ex una parte, & Cives Tervisinos ex altera controversia esset super districtu, & quibusdam alijs rebus, ea per Episcopum Hostiensem Apostolicæ Sedis Legatum terminata fuit. Sed postea alijs exinde ortis discordijs, partes compromiserunt in Ducem Venetorum, obsidibus ab utraque parte datis: Sed & Papa Honorius III. eidem Duci per literas mandavit, ut partes componere curaret. Sed cum Dux à Legato antea latam sen-

tentiam immutare ausus esset, rescripsit Honorius; intentionis suæ non fuisse, ei committere, ut controversias latâ per Legatum sententiâ sopitas revocaret: quare mandavit quibusdam à se delegatis, ut non obstantibus prioribus literis suis, quæcunque per Ducis arbitrium adversus Legati sententiam decreta esse invenerint, in irritum revocent, ac directè prohibeant Duci, ne ulterius in compromisso procedat, eundemque ad restitutionem obsidum, quos ad compromissi observationem stabiliendam acceperat, per censuram Ecclesiasticam compellant. Præter hæc:

Quæres 1. si Prælatus, aut Rector Ecclesiæ super ejus juribus compromisit, utrum per ejus mortem extinguatur compromissum, si arbitrium nondum latum sit? Resp. cum Abbate hîc n. 9. si compromissum sit super re, aut jure Ecclesiæ, de quo Rector ejus, seu Beneficiarius solus disponere potest alienando, transigendo, compromittendo, tunc extinguitur compromissum; quippe cum de rebus Ecclesiæ disponere non possit ultra tempus vitæ suæ, uti dictum est in c. *Veniens 8. de transact.* Sin autem super juribus Ecclesiæ, de quibus solus Prælatus disponere non potest, compromissum factum est cum debita solennitate, videlicet interveniente consensu Capituli, & Superioris &c. tum non extingui per mortem Prælati: cum ipse non fuerit principalis compromittens; sed minister tantum compromittentis Ecclesiæ.

Quæres 2. an, quod hîc dictum est de Arbitris, etiam procedat de Arbitratoribus? affirmativè respondet Abbas in c. 42. *de offic. delegat. n. 4.* quia generali Arbitrorum appellatione etiam Arbitratores comprehenduntur, uti constat ex *L. Societatem 76. §. Arbitrorum, ff. pro socio.* Quare regulam hîc tradit Abbas: quod *jura facientia mentionem de Arbitris, etiam ad Arbitratores referri debeant, nisi ratio diversitatis appareat.* Verùm si per Arbitratorem intelligamus, qui jus partibus non dicit, sed amicabiliter eas componit, eum nomine Arbitri non comprehendi, dicitur in *L. Pomponius §. recepisse, ff. de receptis, qui arbitrium;* & notat Bartol. ibi: *Arbiter est, inquit, quæ inter partes Judicis officium assumit; non, qui amicabiliter componit.*

ARTI-